

دوره ۷، شماره ۲

تابستان ۱۳۹۰

صص ۱۰۷-۱۲۸

تاریخ پذیرش: ۹۰/۳/۱۲

اندیشه‌های نوین تربیتی

دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی

دانشگاه الزهراء

تاریخ دریافت: ۸۹/۶/۲۲

تاریخ بررسی: ۸۹/۹/۲

رابطه سبک‌های دل‌بستگی و هویت با سلامت عمومی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پیش

دانشگاه شهرفزویین

سن شمس‌آباد*

علیرضا کاگانز**

زهرآزایی***

چکیده

هدف پژوهش بررسی رابطه سبک‌های دل‌بستگی و سبک‌های هویت با سلامت عمومی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر پیش‌دانشگاهی شهر قزوین را شامل بود. نمونه آماری پژوهش ۳۴۳ دانش‌آموز دختر پیش‌دانشگاهی را شامل بود. این دانش‌آموزان با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. سبک‌های دل‌بستگی و سبک‌های هویت و سلامت عمومی آزمودنی‌ها به ترتیب با استفاده از پرسشنامه‌های سبک‌های دل‌بستگی بزرگسالان کولینز و رید، سبک هویت برزونسکی، و سلامت عمومی گلدبرگ سنجیده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که: سبک‌های هویت و دل‌بستگی با یکدیگر و با سلامت عمومی و سبک‌های هویت با پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار دارد، اما سبک‌های دل‌بستگی با پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار ندارد.

کلید واژه‌ها:

سبک‌های دل‌بستگی، سبک‌های هویت، سلامت عمومی، پیشرفت تحصیلی

shamshassan58@yahoo.com

* نویسنده مسئول: دانشیار دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)

** استادیار دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)

*** کارشناس ارشد روان‌شناسی عمومی

مقدمه و بیان مسأله

یکی از مسائل مهم دوره نوجوانی هویت است. داشتن یک حس منسجم و محکم از هویت پیش نیاز رشد بهینه شخص در طول زندگی است و عدم تشکیل چنین حسی می‌تواند زمینه ساز آسیب‌های روانی _ اجتماعی باشد.

احساس خود، اساس شخصیت بزرگسالی ما را تشکیل می‌دهد. اگر پایه و اساس ثابت و قوی باشد یک هویت فردی محکمی به دست می‌آید. اگر چنین نباشد، نتیجه آن چیزی است که اریکسون آن را گم گشتگی هویت می‌نامد. اریکسون تأکید دارد که شکل‌گیری هویت برای آماده کردن نوجوان به عنوان فردی آماده انجام تکالیف در بزرگسالی، لازم است (برک^۱، ۲۰۰۱).

برزونسکی^۲ (۲۰۰۳) مدلی پویا از هویت ارائه کرده است. طبق این مدل افراد اطلاعات و مسائل مربوط به خود را به سه شیوه اطلاعاتی^۳، هنجاری^۴ و سردرگم / اجتنابی^۵ پردازش می‌کنند. افراد با سبک هویت اطلاعاتی آگاهانه و به طور فعال به جستجوی اطلاعات و ارزیابی آنها می‌پردازند و سپس اطلاعات مناسب خود را مورد استفاده قرار می‌دهند. نوجوان با سبک هویت هنجاری، در موضوعات هویت و تصمیم‌گیری‌ها به هم‌نویی با انتظارات و دستورات افراد مهم و گروه‌های مرجع می‌پردازند و نوجوانان با سبک هویت سردرگم تا حد ممکن سعی در اجتناب از پرداختن به موضوعات هویت و تصمیم‌گیری دارند.

برزونسکی در کنار بررسی مکانیزم‌های پویای شکل‌گیری هویت، روی عامل اساسی "تعهد"^۶ یا ساختار هویت نیز تأکید می‌کند. تعهد یک چارچوب ارجاعی جهت دار و هدفمند ایجاد می‌کند که رفتار و بازخوردهای آن در درون این چارچوب بازبینی، ارزیابی و تنظیم می‌شوند. افرادی که دارای پردازش اطلاعاتی و هنجاری هستند نسبت به کسانی که از سبک سردرگم استفاده می‌کنند از تعهد بالاتری برخوردارند. برزونسکی (۲۰۰۳) در پژوهشی روی

-
1. Berk, L.
  2. Berzonsky, M.D.
  3. informational
  4. normative
  5. avoident
  6. commitment

نقش تعهد در ارتباط بین سبک‌های هویت و متغیرهای سلامت شخصی اظهار می‌دارد که تعهد به طور مستقیم با متغیرهای مربوط به سلامت ارتباط دارد.

سبک‌های شناختی - اجتماعی پردازش هویت تحت تأثیر عوامل زیادی از جمله شیوه‌های فرزند پروری والدین، شخصیت نوجوان و محیط اجتماعی - فرهنگی قرار می‌گیرند، از طرفی این سبک‌ها خود نیز بر ادراک فرد از خویش، بروندادهای رفتاری و شیوه‌های عملکردی او تأثیر می‌گذارند (برزونسکی، ۲۰۰۳).

روانشناسان بر روابط کودکان با کسانی که مراقبت از آنان را بر عهده دارند تأکید کرده‌اند و این واکنش‌های متقابل را اساس عمده رشد عاطفی و شناختی قلمداد کرده‌اند (ماسن، ۱۳۸۳). پیوند عاطفی عمیقی که با افراد خاص در زندگی خود برقرار می‌کنیم، طوری که باعث می‌شود وقتی با آنها تعامل می‌کنیم احساس نشاط و شغف کرده و به هنگام استرس از اینکه آنها را در کنار خود داریم احساس آرامش کنیم. مفهومی که آنرا در غالب واژه دلبستگی می‌شناسیم (برک، ۲۰۰۱).

یکی از مهمترین نظریه‌ها برای توضیح ارتباط میان تجربیات کودک در خانواده و رشد عاطفی - اجتماعی او نظریه دلبستگی بالبی است. این نظریه بر این فرض استوار است که کیفیت رابطه دلبستگی، از تعامل میان نوزاد و مراقبان، خصوصاً از میزان حمایت و امنیت که مراقب می‌تواند برای کودک فراهم کند، ناشی می‌شود (لیبرمن، دوپله و مارکیه ویکز^۱، ۱۹۹۹).

به نظر بالبی روابط اجتماعی طی پاسخ به نیازهای زیست شناختی و روان شناختی مادر و کودک پدید می‌آیند. از نوزاد انسان رفتارهایی مثل گریستن یا خندیدن سر می‌زند که باعث می‌شود اطرافیان از او مراقبت کنند و درکنارش بمانند. نتیجه عمده کنش متقابل بین مادر و کودک، به وجود آمدن نوعی دلبستگی عاطفی بین مادر و فرزند است. این دلبستگی و ارتباط عاطفی با مادر است که سبب می‌شود کودک به دنبال آسایش حاصل از وجود مادر باشد. بخصوص هنگامی که احساس ترس و عدم اطمینان می‌کند.

رفتار دلبستگی که هم از یک نیاز فطری و هم از اکتساب‌ها منتج می‌گردد، دارای کنش مضاعف است: یکی کنش حمایتی، ایمنی تأمین شده توسط بزرگسالی است که از کودک

1. Lieberman, M., Doyle, A. & Markie Wicz, D.

آسیب پذیر در مقابل تهاجم می‌تواند دفاع کند و دیگری کنش اجتماعی شدن، دلبستگی در جریان چرخه‌های زندگی از مادر به نزدیکان و سپس بیگانگان و بالاخره به گروه‌های بیش از پیش وسیع تری تسری می‌یابد و به صورت عاملی به همان اندازه مهم برای ساختن شخصیت کودک که تغذیه زندگی جسمانی وی در می‌آید (منصور و دادستان، ۱۳۸۳، ص ۱۵۳).

اینثورت^۱ نیز رفتار دلبستگی در روابط بزرگسالی را به عنوان اساس پدیده ایمنی در هسته زندگی انسان مورد تأکید قرار می‌دهد. وی مشاهدات بالبی را بسط می‌دهد و معتقد است که تعامل مادر با کودک در دوره دلبستگی تأثیر چشمگیری بر رفتار فعلی و آتی کودک دارد. از نظر وی دلبستگی ایمن^۲، عملکرد شایستگی را در روابط بین فردی تسهیل می‌کند. اینثورت کیفیت دلبستگی را در چهار دسته طبقه بندی می‌کند: دلبستگی ایمن، دلبستگی نایمن اجتنابی، لیبستگی نایمن دو سو گرا و دلبستگی آشفته (خوشابی و ابوحمز، ۱۳۸۵، ص ۳۵).

آمرسدن و گرینبرگ^۳ (۱۹۸۷) از بررسی‌های متعدد خود نتیجه گرفتند که کیفیت دلبستگی به والدین با سلامت عمومی نوجوان و شکل گیری هویت، کنار آمدن با بحران‌های مختلف و رضایت از زندگی ارتباط معنادار دارد. در این راستا مطالعات برترتون و واترز^۴ (۱۹۸۵) نشان می‌دهد نوجوانانی که روابط گرم و صمیمانه‌ای با والدین خود دارند، مفهوم خود عمیق تری داشته، بیشتر به خود اعتماد می‌کنند و از سازگاری روانی بالاتری برخوردار بوده و با مشکلات درگیر می‌شوند و برای یافتن راه حل مناسب تلاش می‌کنند (به نقل از نگهبان سلامی، ۱۳۸۴). نتایج برخی پژوهشها مانند نتایج پژوهشهای آمرسدن و گرینبرگ (۱۹۸۷)، ویلکینسون و والفورد^۵ (۲۰۰۱)، موره و لیونگ^۶ (۲۰۰۲) و طلائیان (۱۳۸۲)، نشانگر آن است که دلبستگی ایمن به والدین باعث افزایش سلامت عمومی می‌شود.

پژوهشهای انجام شده در خصوص رابطه بین سبک‌های هویت با پیشرفت تحصیلی

1. Ainsworth, M.
2. security attachment
3. Armsden, G.C. & Greenberg, M.T.
4. Berterton, M.A. & Waters, S.
5. Wilkinson, R.B. & Walford, W.A.
6. Moore, S. & Leung, C.

نشانگر وجود رابطه بین سبک‌های هویت و پیشرفت تحصیلی هستند. بر اساس نتایج حاصل از پژوهش‌های برزونسکی (۲۰۰۳) و برزونسکی و کاک^۱ (۲۰۰۰) افراد با سبک هویتی اطلاعاتی- آگاهانه و بطور فعال به جستجوی اطلاعات و ارزیابی آنها می‌پردازند و سپس اطلاعات مناسب خود را مورد استفاده قرار می‌دهند و نسبت به دیگران از آمادگی بیشتری برای حل مسائل و مشکلات شخصی برخوردارند. این افراد دارای اهداف تحصیلی و شغلی روشن هستند و در محیط تحصیلی از خود مختاری آموزشی، عملکرد تحصیلی، خود تنظیمی، انتظار پیشرفت تحصیلی، درگیری آموزشی و رشد روابط بین فردی بالایی برخوردارند. آنها دارای استقلال عاطفی هستند و در تکالیف و وظایف تحصیلی بخوبی عمل می‌کنند. افرادی که از سبک هویت هنجاری استفاده می‌کنند در موضوعات هویت و تصمیم‌گیریها به همنوایی با انتظارات و دستورات افراد مهم و گروههای مرجع می‌پردازند. آنها بطور خودکار ارزشها و عقاید را بدون ارزیابی آگاهانه می‌پذیرند و درونی می‌کنند و ظاهراً تحمل کمی برای مواجهه شدن با موقعیت‌های جدید مبهم دارند آنها به میزان زیادی به خانواده، مذهب و همسالان خود برای انتخاب‌هایشان وابسته‌اند. نوجوانان با سبک هویت سردرگم/اجتنابی تعلل و درنگ زیادی دارند و همچنین تا حد ممکن سعی در اجتناب از پرداختن به موضوعات هویت و تصمیم‌گیری دارند. احساس ترس و اضطراب دارند. این افراد فاقد اهداف تحصیلی ثابت و روشن و از سطوح پایین مهارتها و خود مختاری تحصیلی برخوردارند همچنین این افراد در وضعیت خطر ناپذیری بالایی از مشکلات تحصیلی و سازگاری قرار دارند و در بدو ورود به دانشگاه به دلیل ضعف در برقراری و نگهداری نظامهای حمایت اجتماعی و فقدان صمیمیت، انعطاف‌پذیری و اعتماد به دیگران در روابط اجتماعی‌شان، مشکلات تحصیلی و اجتماعی زیادی برای خود درست می‌کنند (برزونسکی، ۱۹۹۲). فارسی نژاد (۱۳۸۳) در پژوهش خویش نشان می‌دهد که دانش‌آموزان با سبک هویت اطلاعاتی نسبت به دیگر سبک‌های هویت تمایل بیشتری به پیشرفت مهارتهای مطالعه دارند و از پیشرفت تحصیلی بالاتری برخوردارند. افراد با سبک دلبستگی ایمن، مهارتهای ذهنی بیشتری دارند و مهارتهایشان در حل مسائل از افراد با سبک‌های دیگر بهتر است به گونه‌ای که می‌توان نتیجه گرفت که این افراد

1. Kuk, L.S.

نسبت به کودکان با دیگر سبک‌های دلبستگی از پیشرفت تحصیلی بالاتری برخوردارند. نتایج پژوهش حجازی، فارسی نژاد و عسگری (۱۳۸۶) نشانگر آنست که سبک هویت سردرگم / اجتنابی بر پیشرفت تحصیلی اثر مستقیم و منفی دارد. نتایج پژوهش رضایی (۱۳۸۵) نشانگر وجود رابطه منفی معنا دار بین هویت آشفته و پیشرفت تحصیلی دانشجویان است. پاشا و همکاران (۱۳۸۲) در تحقیق خود روی رابطه بین پای گاههای هویت و بهداشت روان جوانان نتیجه گرفتند افرادی که از پایگاه هویت موفق تری برخوردارند از سلامت روانی بیشتری نیز برخوردارند.

نتایج پژوهشهای سعادت‌ی شامیر (۱۳۸۳) و غضنفری (۱۳۸۲) نشانگر آن است که سبک‌های هویت اطلاعاتی و هنجاری و تعهد با سلامت روانی، افسردگی، اضطراب، اختلال در عملکرد و نشانه‌های جسمانی رابطه معنادار دارند که شدت رابطه برای سبک هنجاری بیشتر است. سبک هویت سردرگم / اجتنابی با سلامت روانی و مقیاس‌های فرعی آن رابطه منفی دارد

پژوهشهای انجام شده در خصوص بررسی رابطه بین سبک‌های دلبستگی و هویت با سلامت عمومی و پیشرفت تحصیلی موید وجود رابطه بین سبک‌های دلبستگی، سبک‌های هویت، سلامت عمومی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان است (رضایی، ۱۳۸۵). در پژوهش حاضر رابطه بین سبک‌های دلبستگی و سبک‌های هویت با سلامت عمومی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پیش دانشگاهی مورد بررسی قرار گرفته است. سؤالات پژوهش عبارت هستند از:

- آیا بین سبک‌های هویت و سلامت عمومی رابطه وجود دارد؟
- آیا بین سبک‌های هویت و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد؟
- آیا بین سبک‌های دلبستگی و سلامت عمومی رابطه وجود دارد؟
- آیا بین سبک‌های دلبستگی و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد؟
- آیا بین سبک‌های دلبستگی و سبک‌های هویت رابطه وجود دارد؟

روش

جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه دانش‌آموزان پیش دانشگاهی دختر مدارس دولتی

شهر قزوین که در سال تحصیلی ۸۸-۸۷ (N = ۱۶۳۲) مشغول به تحصیل بودند، تشکیل می‌داد. در برآورد حجم نمونه آماری (n=۳۴۳) از فرمول پیشنهادی ایزراییل^۱ (۱۹۹۲) استفاده شد. انتخاب افراد نمونه آماری با استفاده از روش نمونه گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای صورت گرفت.

ابزار پژوهش را سه پرسشنامه سبک‌های هویت برونسکی، سبک‌های دلبستگی کولینز و رید^۲، و پرسشنامه سلامت عمومی گلدبرگ و هیلیر^۳ تشکیل می‌دهند.

پرسشنامه سبک هویت (ISI). پرسشنامه سبک هویت برونسکی دارای ۴۰ جمله است و آزمودنی‌ها بر اساس مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای میزان موافقت و مخالفت خود را در هر ماده مشخص می‌کنند. این پرسشنامه سه سبک هویت اطلاعاتی، سبک هویت هنجاری، سبک هویت سردرگم/اجتنابی و مقیاس تعهد را که برای تحلیل ثانویه استفاده می‌شود، می‌سنجد. برونسکی (۱۹۹۲) پایایی درونی (ضریب آلفا) این ابزار را برای مقیاس اطلاعاتی ۰/۶۲، برای مقیاس هنجاری ۰/۶۶ و برای مقیاس سردرگم/اجتنابی ۰/۷۳ گزارش کرد. در مطالعه وایت، وامپلر و وین^۴ (۱۹۹۸) ضرایب آلفا برای مقیاس سردرگم/اجتنابی ۰/۷۷، بیشتر از مقیاس هنجاری ۰/۶۷ و مقیاس اطلاعاتی ۰/۶۴ گزارش شده است. سلاجقه (۱۳۸۶) با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ و روش دو نیمه کردن پایایی آزمون را مورد بررسی قرار داد. ضرایب به دست آمده به ترتیب ۰/۷۸ و ۰/۷۷ بود. به منظور بررسی پایایی پرسشنامه سبک‌های هویت در پژوهش حاضر، ضریب آلفای کرونباخ برای هر یک از خرده مقیاس‌ها محاسبه شد. نتایج حاکی از پایایی درونی نسبتاً خوب سبک‌های هویت است. ضریب آلفا برای سبک هویت اطلاعاتی ۰/۶۳، سبک هویت هنجاری ۰/۵۶، سبک هویت سردرگم/اجتنابی ۰/۶۱ و تعهد ۰/۷۱ به دست آمد.

پرسشنامه سبک دلبستگی کولینز و رید. پرسشنامه سبک دلبستگی کولینز و رید (۱۹۹۰) مشتمل بر ۱۸ ماده است. سبک دلبستگی آزمودنیها با علامت گذاری روی یک مقیاس ۵

1. Israel, G.D,
2. Collins NR, & Read SJ.
3. Goldberg, D.P., & Hillier, V.F,
4. White, J. M., Wampler, R., & Winn, K. I.

درجه‌ای از نوع لیکرت است. این پرسشنامه از سه خرده مقیاس سبک دلبستگی ایمن، سبک دلبستگی اجتنابی، سبک دلبستگی دوسوگرا تشکیل شده است. کولینز و رید (۱۹۹۰) نشان دادند که مقادیر آلفای کرونباخ در تمامی موارد مساوی یا بیش از ۰/۸۰ است و میزان قابلیت اعتماد به دست آمده بالا است. حمیدی (۱۳۸۲) با استفاده از روش آزمون - آزمون مجدد نشان داد که این آزمون در سطح ۹۵٪ قابل اعتماد است.

به منظور بررسی پایایی پرسشنامه سبک‌های دلبستگی در پژوهش حاضر، ضریب آلفای کرونباخ برای هر یک از خرده مقیاس‌ها محاسبه شد. نتایج حاکی از ضریب آلفای (۰/۶۲) برای سبک دلبستگی ایمن، (۰/۵۳) سبک دلبستگی اجتنابی و (۰/۷۳) برای سبک دلبستگی دوسوگرا است.

پرسشنامه سلامت عمومی (GHQ). پرسشنامه سلامت عمومی گلدبرگ و هیلر (۱۹۷۹) مشتمل بر ۲۸ سؤال است که مبتنی بر روش خود - گزارشی است و شامل ۴ خرده مقیاس افسردگی، اضطراب، اختلال عملکرد اجتماعی، علائم جسمانی است. اعتبار پرسشنامه مزبور بین ۰/۷۰ تا ۰/۹۰ و روایی آن ۰/۵۵ برآورد شده است. ضرایب همبستگی بین خرده آزمون‌های این پرسشنامه بین ۰/۷۲ تا ۰/۸۰ متغیر است (تقوی، ۱۳۸۰). برای ارزیابی پیشرفت تحصیلی از معدل کل نمره‌های درسی نیمسال اول دانش‌آموزان استفاده شد.

در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از ضریب همبستگی پیرسون و روش تحلیل رگرسیون چند متغیره (گام به گام) با استفاده از برنامه کامپیوتری SPSS استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

بررسی رابطه سبک‌های هویت و سلامت عمومی

به منظور بررسی وجود رابطه بین سبک‌های هویت و سلامت عمومی، ضرایب همبستگی پیرسون بین نمرات سبک‌های هویت و سلامت عمومی دانش‌آموزان محاسبه شد نتایج در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱: نتایج ضرایب همبستگی برای رابطه سبک‌های هویت و سلامت عمومی

متغیرها	تعداد	اطلاعاتی	هنجاری	سردرگم	تعهد
سلامت عمومی	۳۲۵	-۰/۲۰۱**	-۰/۳۲۹**	۰/۰۹۰	-۰/۳۹۵**

** $P < 0/01$ * $P < 0/05$

نتایج ضرایب همبستگی برای رابطه سبک‌های هویت و سلامت عمومی نشان می‌دهد که ضرایب همبستگی محاسبه شده بین نمرات سبک هویت اطلاعاتی، هنجاری و تعهد با سلامت عمومی کل در سطح کمتر از ۰/۰۱ معنادار است. بطور کلی می‌توان چنین نتیجه‌گیری نمود که بین سبک‌های هویت اطلاعاتی، هنجاری و تعهد با سلامت عمومی دانش‌آموزان رابطه منفی معنادار وجود دارد، اما بین سبک هویت سردرگم با سلامت عمومی رابطه معنادار وجود ندارد. با توجه به آنکه کاهش نمره در مقیاس سلامت عمومی، نشانگر سلامت عمومی بالا است. با افزایش نمرات سبک‌های هویت اطلاعاتی، هنجاری و تعهد، سلامت عمومی دانش‌آموزان افزایش می‌یابد.

با توجه به وجود رابطه معنادار بین سبک‌های هویت و سلامت عمومی به منظور بررسی این سؤال که کدامیک از سبک‌های هویت پیش‌بینی کننده بهتری برای سلامت عمومی دانش‌آموزان است از روش تحلیل رگرسیون چند متغیری (گام به گام) استفاده شد. خلاصه نتایج حاصل در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲: خلاصه نتایج معناداری مدل رگرسیون برای پیش‌بینی سلامت عمومی

مدل	منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	R	R ²	F	سطح معناداری
گام اول	رگرسیون	۱۱۰۶۴/۶۳	۱	۰/۳۹۵	۰/۱۵۶	۵۹/۶۶	۰/۰۰۱
	باقیمانده	۵۹۰۲/۱۶	۳۲۳				
	جمع	۷۰۹۶۶/۷۹	۳۲۴				
گام دوم	رگرسیون	۱۲۳۷۰/۸۱	۲	۰/۴۱۸	۰/۱۷۴	۲۳/۹۹	۰/۰۰۱
	باقیمانده	۵۱۵۹۵/۹۸	۳۲۲				
	جمع	۷۰۹۶۶/۷۹	۳۲۴				

با توجه به اینکه R^2 درصد واریانس مشترک سبک‌های هویت در پیش‌بینی سلامت

عمومی دانش‌آموزان است و در جدول ۶-۴ چون در گام دوم سطح معناداری محاسبه شده در آزمون F در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است، لذا مدل رگرسیون خطی معنادار است و در نتیجه حداقل یکی از سبک‌های هویت با سلامت عمومی دانش‌آموزان رابطه خطی معنادار دارد. نتایج برآورد مدل معنادار در قالب جدول ضرایب رگرسیون در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳: ضرایب رگرسیون برای پیش‌بینی سلامت عمومی

مدل	متغیر	b	خطای معیار	Beta	t	سطح معناداری
گام اول	ثابت	۶۰/۴۱	۴/۰۲۳		۱۵/۰۲	۰/۰۰۱
	تعهد	-۰/۸۴۹	۰/۱۱۰	-۰/۳۹۵	-۷/۷۲	۰/۰۰۱
گام دوم	ثابت	۶۸/۷۲	۵/۰۵۱		۱۳/۶۰	۰/۰۰۱
	تعهد	-۰/۶۵۹	۰/۱۳۰	-۰/۳۰۶	-۵/۰۶	۰/۰۰۱
	هنجاری	-۰/۴۶۷	۰/۱۴۷	-۰/۱۶۲	-۲/۶۸	۰/۰۰۸

با توجه به اینکه b ضرایب رگرسیون حاصل از نمرات خام است (جدول ۷-۴) و بنابراین تحت تاثیر مقیاس اندازه‌گیری متغیر پیش‌بین قرار دارد. بنابراین، بهتر است از Beta که ضرایب رگرسیون حاصل از نمرات استاندارد شده است استفاده شود. با توجه به اینکه در گام دوم آزمون t برای معناداری ضرایب رگرسیون در سطح کمتر از ۰/۰۱ معنادار است، بنابراین، تعهد و سبک هویت هنجاری پیش‌بینی‌کننده سلامت عمومی دانش‌آموزان است، در گام دوم با توجه به ضرایب Beta سهم تعهد (-۰/۳۰۶) در پیش‌بینی سلامت عمومی بیشتر از سهم سبک هویت هنجاری (-۰/۱۶۲) است. منفی بودن ضرایب Beta نشانگر آن است که با کاهش نمره در مقیاس سلامت عمومی نشانگر سلامت عمومی بالا است، بنابراین بطور کلی با افزایش نمرات تعهد و سبک هویت هنجاری، سلامت عمومی دانش‌آموزان افزایش می‌یابد. معادله رگرسیون بر حسب ضرایب رگرسیون (Beta) عبارت است از: (هنجاری) $Z = ۰/۱۶۲ -$ (تعهد) $Z = ۰/۳۰۶ -$ سلامت عمومی

بررسی رابطه سبک‌های هویت و پیشرفت تحصیلی

به منظور بررسی وجود رابطه بین سبک‌های هویت و پیشرفت تحصیلی، ضرایب همبستگی پیرسون بین نمرات سبک‌های هویت و پیشرفت تحصیلی (نمرات معدل)

دانش‌آموزان محاسبه شد. نتایج در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴: نتایج ضرایب همبستگی برای رابطه سبک‌های هویت و پیشرفت تحصیلی

شاخص آماری	تعداد	اطلاعاتی	هنجاری	سردرگم	تعهد
پیشرفت تحصیلی	۳۲۳	۰/۱۵۵xx	۰/۱۸۳xx	-۰/۱۳۳x	۰/۳۴۰xx

* $P < 0.05$ ** $P < 0.01$

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که ضرایب همبستگی محاسبه شده بین نمرات سبک هویت اطلاعاتی و پیشرفت تحصیلی (۰/۱۵۵)، سبک هویت هنجاری و پیشرفت تحصیلی (۰/۱۸۳)، سبک هویت سردرگم و پیشرفت تحصیلی (-۰/۱۳۳) و تعهد و پیشرفت تحصیلی (۰/۳۴) همگی در سطح کمتر از ۰/۰۵ معنادار است. بطور کلی می‌توان چنین نتیجه‌گیری نمود که بین سبک‌های هویت اطلاعاتی، هنجاری، سردرگم و تعهد با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معنادار وجود دارد، رابطه بین سبک‌های هویت اطلاعاتی، هنجاری و تعهد با پیشرفت تحصیلی مثبت، اما رابطه بین سبک سردرگم با پیشرفت تحصیلی منفی است. بنا بر این، با افزایش نمرات سبک‌های هویت اطلاعاتی، هنجاری و تعهد، پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان افزایش اما با افزایش نمره سبک هویت سردرگم، پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان کاهش می‌یابد.

با توجه به وجود رابطه معنادار بین سبک‌های هویت و پیشرفت تحصیلی به منظور بررسی این سؤال که کدامیک از سبک‌های هویت پیش‌بینی‌کننده بهتری برای پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان است از روش تحلیل رگرسیون چند متغیری استفاده شد. بدین منظور از روش گام به گام رگرسیون چند متغیری استفاده شد. خلاصه نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل رگرسیون چند متغیری (گام به گام) در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵: خلاصه نتایج معناداری مدل رگرسیون برای پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی

مدل	منبع تغییرات	مجموع مربعات درجه آزادی	R	R ²	F	سطح معناداری
گام اول	رگرسیون	۹۳/۵۷	۱	۰/۳۴۰	۴۲/۰۵	۰/۰۰۱
(تعهد)	باقیمانده	۷۱۴/۲۸	۳۲۱			
	جمع	۸۰۷/۸۵	۳۲۲			

با توجه به اینکه R^2 ، درصد واریانس مشترک سبک‌های هویت در پیش‌بینی پیشرفت

تحصیلی دانش‌آموزان است بنابراین تعهد، ۱۲ درصد از واریانس پیشرفت تحصیلی را پیش بینی می‌کند. و در جدول ۹-۴ چون سطح معناداری محاسبه شده در آزمون F در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است، لذا مدل رگرسیون خطی معنادار است و در نتیجه تعهد با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه خطی معنادار دارد. بنا براین، با توجه به معنادار بودن رابطه بین متغیرهای پیش‌بین (سبک‌های هویت) و متغیر ملاک (پیشرفت تحصیلی) نتایج برآورد مدل معنادار در قالب جدول ضرایب رگرسیون در جدول ۶ ارائه شده است

جدول ۶: ضرایب رگرسیون ضرایب رگرسیون برای پیش بینی پیشرفت تحصیلی

مدل	متغیر	b	خطای معیار	Beta	آماره t	سطح معناداری
گام اول	ثابت	۱۳/۸۲	۰/۴۴۱		۳۱/۳۶	۰/۰۰۱
	تعهد	۰/۰۷۸	۰/۰۱۲	۰/۳۴۰	۶/۴۸	۰/۰۰۱

با توجه به اینکه b ضریب رگرسیون حاصل از نمرات خام است و با توجه به اینکه آزمون t برای معناداری ضریب رگرسیون در سطح کمتر از ۰/۰۱ معنادار است، بنا بر این تنها تعهد پیش بینی کننده پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان است، با توجه به ضریب b سهم تعهد در پیش بینی پیشرفت تحصیلی (۰/۰۷۸) است. مثبت بودن ضریب رگرسیون نشانگر آن است که بطور کلی با افزایش نمره تعهد، پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان افزایش می‌یابد. معادله رگرسیون عبارت است از:

$$\text{تعهد} = ۱۳/۸۲ + ۰/۰۷۸ \times \text{پیشرفت تحصیلی}$$

بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی و سلامت عمومی

به منظور بررسی وجود رابطه بین سبک‌های دلبستگی و سلامت عمومی ضرایب همبستگی پیرسون بین نمرات سبک‌های دلبستگی و سلامت عمومی دانش‌آموزان محاسبه شدند نتایج در جدول ۷ ارائه شده است.

جدول ۷: نتایج ضرایب همبستگی برای رابطه سبک‌های دلبستگی و سلامت عمومی

متغیرها	تعداد	ایمن	اجتنابی	دوسوگرا
سلامت عمومی	۳۲۵	-۰/۱۸۱xx	۰/۲۳۵xx	۰/۳۴۸xx

**= $P < 0.01$ *= $P < 0.05$

نتایج جدول ۷ نشان می‌دهد که ضرایب همبستگی محاسبه شده بین نمرات سبک دلبستگی ایمن و سلامت عمومی کل (۰/۱۸۱-)، سبک دلبستگی اجتنابی و سلامت عمومی کل (۰/۲۳۵-) و سبک دلبستگی دو سوگرا و سلامت عمومی کل (۰/۳۴۸) در سطح کمتر از ۰/۰۰۱ معنادار است. بطور کلی می‌توان چنین نتیجه‌گیری نمود که بین سبک‌های دلبستگی ایمن، اجتنابی و دو سوگرا با سلامت عمومی دانش‌آموزان رابطه معنادار وجود دارد. قابل توجه است که رابطه بین سبک‌های دلبستگی ایمن و اجتنابی با سلامت عمومی منفی و رابطه سبک دلبستگی دو سوگرا با سلامت عمومی مثبت است. با توجه به آنکه کاهش نمره در مقیاس سلامت عمومی، نشانگر سلامت عمومی بالا است. بنابراین، با افزایش نمرات سبک‌های دلبستگی ایمن و اجتنابی، سلامت عمومی دانش‌آموزان افزایش می‌یابد و با افزایش نمرات سبک دلبستگی دو سوگرا، سلامت عمومی دانش‌آموزان کاهش می‌یابد.

با توجه به وجود رابطه معنادار بین سبک‌های دلبستگی و سلامت عمومی به منظور بررسی این سؤال که "کدامیک از سبک‌های دلبستگی پیش‌بینی کننده بهتری برای سلامت عمومی دانش‌آموزان است؟" از روش تحلیل رگرسیون چند متغیری استفاده شد. بدین منظور از روش تحلیل رگرسیون چند متغیری (گام به گام) استفاده شد. خلاصه نتایج در جدول ۸ ارائه شده است.

جدول ۸: خلاصه نتایج معناداری مدل رگرسیون برای پیش‌بینی سلامت عمومی

مدل	منبع تغییرات	مجموع مربعات درجه آزادی	R	R ²	F	سطح معناداری
گام اول (دوسوگرا)	رگرسیون	۸۵۸۲/۵۸	۱	۰/۳۴۸	۴۴/۴۴	۰/۰۰۱
	باقیمانده	۶۲۳۸۴/۲۱	۳۲۳			
	جمع	۷۰۹۶۶/۷۹	۳۲۴			
گام دوم (دوسوگرا، اجتنابی)	رگرسیون	۹۸۱۸/۹۱	۲	۰/۳۷۲	۲۵/۸۵	۰/۰۰۱
	باقیمانده	۶۱۱۴۷/۸۸	۳۲۲			
	جمع	۷۰۹۶۶/۷۹	۳۲۴			
گام سوم (دوسوگرا، اجتنابی و ایمن)	رگرسیون	۱۰۶۷۶/۳۷	۳	۰/۳۸۸	۱۸/۹۵	۰/۰۰۱
	باقیمانده	۶۰۲۹۰/۴۱	۳۲۱			
	جمع	۷۰۹۶۶/۷۹	۳۲۴			

با توجه به اینکه R^2 ، درصد واریانس مشترک سبک‌های دلبستگی در پیش‌بینی سلامت عمومی دانش‌آموزان است در گام اول رگرسیون، سبک دلبستگی دوسوگرا ۱۲ درصد واریانس سلامت عمومی را پیش‌بینی می‌کند و در گام سوم، سبک‌های دوسوگرا، اجتنابی و ایمن مشترکاً ۱۵ درصد واریانس سلامت عمومی را تبیین می‌کنند. در جدول ۸ چون در گام سوم سطح معناداری محاسبه شده در آزمون F در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است، لذا مدل رگرسیون خطی معنادار است و در نتیجه حداقل یکی از سبک‌های دلبستگی با سلامت عمومی دانش‌آموزان رابطه خطی معنادار دارد. بنا براین، با توجه به معنادار بودن رابطه بین متغیرهای پیش‌بین (سبک‌های دلبستگی) و متغیر ملاک (سلامت عمومی) نتایج برآورد مدل معنادار در قالب جدول ضرایب رگرسیون در جدول ۹ ارائه شده است.

جدول ۹: ضرایب رگرسیون برای پیش‌بینی سبک‌های دلبستگی

مدل	متغیر	b	خطای معیار	Beta	آماره t	سطح معناداری
گام اول	ثابت	۱۳/۹۳	۲/۵۱		۵/۵۴	۰/۰۰۱
	دوسوگرا	۰/۸۷۵	۰/۱۳۱	۰/۳۴۸	۶/۶۷	۰/۰۰۱
گام دوم	ثابت	۲۳/۸۷	۴/۶۲		۱۳/۶۰	۰/۰۰۱
	دوسوگرا	۰/۷۶۴	۰/۱۳۷	۰/۳۰۴	۵/۵۸	۰/۰۰۱
	اجتنابی	-۰/۵۱۸	۰/۲۰۳	-۰/۱۳۹	-۲/۵۵	۰/۰۱
گام سوم	ثابت	۳۳/۵۳	۶/۴۵		۵/۱۹	۰/۰۰۱
	دوسوگرا	۰/۷۳۴	۰/۱۳۷	۰/۲۹۲	۵/۳۶	۰/۰۰۱
	اجتنابی	-۰/۴۵۴	۰/۲۰۴	-۰/۱۲۲	-۲/۲۲	۰/۰۲۷
	ایمن	-۰/۴۱۹	۰/۱۹۶	-۰/۱۱۲	-۲/۱۴	۰/۰۳۳

با توجه به اینکه b ضریب رگرسیون حاصل از نمرات خام است و بنا بر این تحت تاثیر مقیاس اندازه‌گیری متغیر پیش‌بین قرار دارد، بنابراین، از Beta که ضریب رگرسیون حاصل از نمرات استاندارد است، استفاده شد. با توجه به اینکه در گام سوم آزمون t برای معناداری ضریب رگرسیون در سطح کمتر از ۰/۰۵ معنادار است، سبک‌های دلبستگی دوسوگرا، اجتنابی و ایمن پیش‌بینی‌کننده سلامت عمومی دانش‌آموزان است، ضرایب Beta نشان می‌دهد که سهم سبک دلبستگی دوسوگرا (۰/۲۹۲) در پیش‌بینی سلامت عمومی بیشتر از سهم سبک‌های دلبستگی اجتنابی (-۰/۱۲۲) و سبک ایمن (-۰/۱۱۲) است. با توجه به آنکه کاهش نمره در

مقیاس سلامت عمومی، نشانگر سلامت عمومی بالا است، بنابراین با افزایش نمره سبک دلبستگی دو سوگرا، سلامت عمومی کاهش و با افزایش سبک‌های دلبستگی اجتنابی و ایمن، سلامت عمومی افزایش می‌یابد. معادله رگرسیون عبارت است از:

$$\text{ایمن} (0/122Z) - \text{اجتنابی} (0/122Z) - \text{دوسوگرا} (0/292Z) = \text{سلامت عمومی}$$

بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی و پیشرفت تحصیلی

به منظور بررسی این فرضیه، ضرایب همبستگی پیرسون بین نمرات سبک‌های دلبستگی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان محاسبه شد. نتایج در جدول ۱۰ ارائه شده است. نتایج جدول ۱۰ نشان می‌دهد که ضرایب همبستگی محاسبه شده بین نمرات سبک دلبستگی ایمن و پیشرفت تحصیلی معنادار نیست. بطور کلی می‌توان چنین نتیجه‌گیری نمود که بین سبک‌های دلبستگی ایمن، اجتنابی و دو سوگرا با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معنادار وجود ندارد.

جدول ۱۰: نتایج ضرایب همبستگی برای رابطه سبک‌های دلبستگی با پیشرفت تحصیلی

متغیرها	تعداد	ایمن	اجتنابی	دوسوگرا
پیشرفت تحصیلی	۳۲۵	-۰/۰۵۲	۰/۰۵۹	۰/۰۴۷

$$\times \times = P < 0.01 \quad \times = P < 0.05$$

بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی و سبک‌های هویت

به منظور بررسی این فرضیه، ضرایب همبستگی پیرسون بین نمرات سبک‌های دلبستگی و سبک‌های هویت دانش‌آموزان محاسبه شد. نتایج به صورت ماتریس ضرایب همبستگی در جدول ۱۱ ارائه شده است.

جدول ۱۱: خلاصه ماتریس ضرایب همبستگی بین سبک‌های دلبستگی با سبک‌های هویت

متغیرها	سبک ایمن	سبک اجتنابی	سبک دو سوگرا
سبک اطلاعاتی	۰/۱۷۴**	۰/۱۰۵	-۰/۰۶۷
سبک هنجاری	۰/۱۹۵**	۰/۱۱۸*	-۰/۰۲۳
سبک سردرگم	-۰/۰۹۹	-۰/۰۱۸	۰/۱۰۷
تعهد	۰/۲۵۳**	۰/۰۸۲	-۰/۱۴۲*

$$\times \times = P < 0/01 \quad \times = P < 0/05$$

نتایج جدول ۱۱ نشان می‌دهد که بین سبک دلبستگی ایمن به ترتیب با تعهد (۰/۲۵۳)، با سبک هویت هنجاری (۰/۱۹۵) و با سبک اطلاعاتی (۰/۱۷۴) رابطه مثبت معنادار وجود دارد. به طوری که با افزایش سبک دلبستگی ایمن، تعهد، سبک هویت هنجاری و اطلاعاتی افزایش می‌یابد و بالعکس. همچنین فقط بین سبک دلبستگی اجتنابی و سبک هویت هنجاری (۰/۱۱۸) رابطه مثبت معنادار وجود دارد، به طوری که با افزایش سبک دلبستگی اجتنابی، سبک هویت هنجاری افزایش می‌یابد و یا بالعکس. و بین سبک دلبستگی دو سوگرا با تعهد (۰/۱۴۲-) رابطه منفی معنادار وجود دارد، به طوری که با افزایش سبک دلبستگی دو سوگرا، تعهد کاهش می‌یابد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر به منظور بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی و سبک‌های هویت با سلامت عمومی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر پیش دانشگاهی شهر قزوین انجام گرفت. این بخش به بحث پیرامون یافته‌های پژوهش اختصاص دارد.

نتایج پژوهش همسو با نتایج پژوهش‌های برزونسکی (۲۰۰۳)، سعادت‌ی شامیر (۱۳۸۳) و غضنفری (۱۳۸۲)، نشان داد که بین سبک‌های هویت اطلاعاتی، هنجاری و تعهد با سلامت عمومی دانش‌آموزان رابطه معنادار وجود دارد. نتایج همچنین نشان داد که بین سبک هویت سردرگم با سلامت عمومی رابطه معنادار وجود ندارد. بررسی سهم هر یک از سبک‌های هویت و تعهد در پیش بینی سلامت عمومی با استفاده از تحلیل رگرسیون چند متغیره نشان داد که تعهد و سبک هویت هنجاری پیش بینی کننده سلامت عمومی دانش‌آموزان است و سهم تعهد در پیش بینی سلامت عمومی بیشتر از سهم سبک هویت هنجاری است.

نتایج پژوهش حاضر همسو با نتایج پژوهش‌های برزونسکی و کاک (۲۰۰۰)، فارسی نژاد (۱۳۸۲)، حجازی، فارسی نژاد و عسگری (۱۳۸۶) و رضایی (۱۳۸۵) نشان داد که بین سبک‌های هویت اطلاعاتی، هنجاری، سردرگم و تعهد با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معنادار وجود دارد، رابطه بین سبک‌های هویت اطلاعاتی، هنجاری و تعهد با پیشرفت تحصیلی مثبت، اما رابطه بین سبک سردرگم با پیشرفت تحصیلی منفی است. بنابراین، با افزایش سبک‌های هویت اطلاعاتی، هنجاری و تعهد، در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان افزایش اما با

افزایش نمره سبک هویت سردرگم، در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان کاهش دیده می‌شود. بررسی سهم هر یک از سبک‌های هویت در پیشرفت تحصیلی با استفاده از رگرسیون چند متغیره نشان داد که تنها تعهد پیش بینی کننده پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان است. شواهد فوق مؤید دیدگاه کنترل هویت استس^۱ و بورک^۲ (۲۰۰۰) است. آن‌ها معتقدند اگر فرد در نقش خود خوب عمل کند احساس کنترل بر محیط خواهد داشت و مجموعه این شرایط منجر به تصدیق و تأیید دیگران می‌شود و بازخوردهای مثبت دیگران، فعال شدن فرایند تأیید خود و احساس صلاحیت و خودکارآمدی را در فرد به دنبال دارد. سبک هویت اطلاعاتی می‌تواند منجر به بازخورد مثبت و موفق در زمینه موفقیت شود و چون موفقیت تحصیلی یک برونداد ارزشمند اجتماعی است لذا بازخوردهای مثبت حاصل از استفاده از سبک هویت اطلاعاتی به همراه میزانی از تعهد منجر به افزایش خودکارآمدی تحصیلی در فرد می‌گردد.

نتیجه محاسبه ضرایب همبستگی بین سبک‌های دلبستگی (ایمن، اجتنابی و دو سوگرا) و سلامت عمومی دانش‌آموزان نشانگر وجود رابطه معنادار بین این دو است. بطوری که با افزایش سبک‌های دلبستگی ایمن و اجتنابی، در سلامت عمومی دانش‌آموزان افزایش و با افزایش در سبک دلبستگی دو سوگرا، در سلامت عمومی دانش‌آموزان کاهش می‌شود. بررسی سهم هر یک از سبک‌های دلبستگی در پیش بینی سلامت عمومی با استفاده از تحلیل رگرسیون چند متغیره نشان داد که سبک‌های دلبستگی پیش بینی کننده سلامت عمومی دانش‌آموزان اند. بطوری که با افزایش سبک دلبستگی دو سوگرا، سلامت عمومی کاهش و با افزایش سبک‌های دلبستگی اجتنابی و ایمن، سلامت عمومی افزایش می‌یابد. این نتایج موید دیدگاه بالبی (۱۹۶۹) مبنی بر اینکه والدینی که پاسخگو، یاری دهنده، قابل دسترسی و قابل دوست داشتن باشند و در مواقع نیاز بتوانند آسایش و حمایت لازم را برای کودک فراهم کنند، سلامت عمومی آینده کودک خود را تضمین خواهند کرد، است و با نتایج تحقیق آرمسدن و گرینبرگ (۱۹۸۷)، ویلکینسون و والفورد (۲۰۰۱)، موره و لیونگ (۲۰۰۲) و طلائیان (۱۳۸۲)، مبنی بر اینکه دلبستگی ایمن به والدین باعث افزایش سلامت عمومی می‌شود، همسو است. نتایج ضرایب همبستگی محاسبه شده نشان می‌دهد بین سبک‌های دلبستگی ایمن، اجتنابی

1. Stets, J.E.

2. Burk, P.J.

و دو سوگرا با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معنادار وجود ندارد. پژوهشی که مستقیماً به بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی و پیشرفت تحصیلی بپردازند وجود ندارند هر چند نتایج برخی پژوهشها که به طور غیر مستقیم به این مسأله پرداخته اند احتمال می‌دهند که نوجوانان دلبسته ایمن به دلیل برخورداری از مهارت‌های ذهنی بیشتر از مهارت‌های بیشتری نیز در حل مسأله برخوردار باشند (حقیقی، ۱۳۸۱؛ رضایی، ۱۳۸۵). انجام پژوهش گسترده روی گروه‌های مختلف از هر دو جنس می‌تواند اطلاعات بیشتری در این رابطه در اختیار پژوهشگران قرار دهد.

به منظور بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی و سبک‌های هویت، ضرایب همبستگی پیرسون بین سبک‌های دلبستگی و سبک‌های هویت دانش‌آموزان محاسبه شد. نتایج نشان می‌دهد که با افزایش سبک دلبستگی ایمن، تعهد، سبک هویت هنجاری و اطلاعاتی افزایش می‌یابد. همچنین با افزایش سبک دلبستگی اجتنابی، سبک هویت هنجاری افزایش و با افزایش سبک دلبستگی دو سوگرا، تعهد کاهش می‌یابد. این نتایج با نتایج پژوهش‌های آمرسدن و گرینبرگ (۱۹۸۷) همخوان است. احتمالاً علت اینکه نوجوانان دلبسته ایمن در برخورد با مسائل و تصمیم‌گیری‌ها سبک اطلاعاتی را ترجیح می‌دهند یعنی راه حل‌های مختلف را واریسی نموده سپس تصمیم‌گیری مناسب را اتخاذ می‌نمایند این نکته است که آنها والدین را به عنوان تکیه گاه و پناهگاه مطمئن برای خود در شرایط بحرانی و به عنوان اساس ایمنی، جهت‌کاو در محیط و جستجو راه حل‌های مختلف در هنگام مواجهه با مشکلات می‌دانند و در واقع کنش حمایتی دلبستگی شکل گرفته از طریق والدین سبب می‌شود که آنها راحت‌تر و با فشار روانی کمتر با مسائل برخورد نموده و راه حل مناسب را انتخاب نمایند، زیرا که این افراد مطمئن هستند که در هنگام نیاز والدین در دسترس هستند و از حمایت اجتماعی آنها برخوردار خواهند بود.

با توجه به نتایج به دست آمده از این تحقیق مبنی وجود رابطه بین سبک‌های هویت با سلامت عمومی نوجوانان و همچنین وجود رابطه بین سبک‌های دلبستگی و سلامت عمومی آنها و نیز رابطه بین سبک‌های دلبستگی و سبک‌های هویت ضرورت توجه والدین، متولیان آموزشی و تربیتی و دست‌اندرکاران سیاست‌های اجتماعی و فرهنگی به این دو متغیر آشکار می‌گردد.

باید توجه داشت که بذرهای تشکیل هویت و احساس دلبستگی در دوران کودکی کاشته می‌شوند، و در دوران نوجوانی و دیگر مراحل زندگی به بار می‌نشینند. آگاهی والدین نسبت به این امور می‌تواند در پرورش کودکانی سالم و موفق که در دوران نوجوانی، جوانی و بزرگسالی از سلامت عمومی بالایی برخوردار باشند مفید واقع شود. با برنامه ریزی‌های اصولی و سرمایه‌گذاری لازم می‌توان دانش والدین، متولیان آموزشی و تربیتی و دست‌اندرکاران سیاست‌های اجتماعی و فرهنگی را نسبت به این امور افزایش داد.

منابع

- برک، لورای ای، (۲۰۰۱). *رئانشناسی رشد*، ترجمه یحی سید محمدی (۱۳۸۲)، تهران، انتشارات ارسباران.
- پاشا، غلامرضا و گل شکوه، فرزانه، (۱۳۸۲)، رابطه بین اکتساب هویت و بهداشت روانی در دانشجویان دختر و پسر دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز. *مجله علوم تربیتی (ویژ، نامه هویت)*، دانشگاه فردوسی مشهد، جلد ۴، شماره ۱.
- تقوی، محمد رضا، (۱۳۸۰). بررسی روانی و اعتبار پرسشنامه سلامت عمومی (GHQ)؛ *مجله روان شناسی، دور، ۵، شماره ۴*.
- حجازی، الهه، فارسی نژاد، معصومه و عسگری، علی، (۱۳۸۶). سبک‌های هویت و پیشرفت تحصیلی: نقش خودکارآمدی تحصیلی. *مجله رئانشناسی ۱۱(۴) (پیاپی ۴۴)*.
- حقیقی، رفعت، (۱۳۸۱). *بررسی ارتباط دلبستگی به والدین با سلامت روان و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دور، راهنمایی منطقه دو تهران*، پایان نام کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه تهران.
- خوشابی، کتابیون و ابوحمزه، الهام، (۱۳۸۵). *نظریه دلبستگی جان بالبی*، تهران، انتشارات دانژه.
- رضایی، منصور، (۱۳۸۵). *بررسی رابطه هویت فردی، الگوهای دلبستگی و ویژگی‌های شخصیتی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه هنر اسلامی تبریز*. طرح پژوهشی شورای انقلاب فرهنگی.
- سعادت‌تی شامیر، ابوطالب، (۱۳۸۳). *بررسی ارتباط بین سبک‌های هویت روان سنجی با سلامت عمومی و مسئولیت پذیری در دانشجویان*. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت معلم تهران
- سلاجقه، سوزان، (۱۳۸۶). *بررسی رابطه بین سبک‌های دلبستگی با اضطراب امتحان و پیشرفت تحصیلی در دختران دور، متوسطه استان کرمان*، پایان نامه کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز.
- طلائیان، رضوانه و وازپور، صغری، (۱۳۸۲). *دلبستگی و سلامت روانی در نوجوانی*، دانشجوی کارشناسی مشاوره. نشریه اندیشه خانواده، شماره ۱۳ و ۱۴.

غضنفری، احمد، (۱۳۸۲). اعتبار یابی و هنجار یابی پرسشنامه سبک هویت. عضو هیأت علمی دانشگاه امام حسین، مجله مطالعات تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد.

فارسی نژاد، معصومه، (۱۳۸۳). بررسی رابطه سبک‌های هویت با سلامت اجتماعی و خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان دختر و پسر پایه دوم دبیرستان‌های شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تهران.

ماسن، پاول هنری و همکاران (۱۳۷۳)، رشد و شخصیت کودک، ترجمه مهشید یاسایی، تهران، نشر مرکز.

منصور، محمود و دادستان، پریخ، (۱۳۸۳). نظام تحولی از روان‌تحلیل‌گری تا رنارشناسی و نظام‌های عینی، تهران، انتشارات رشد.

نگهبان سلامی، محمود، (۱۳۸۴). بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی به والدین و همسالان با سبک‌های هویت، پایان نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تهران.

- Armsden, G.C. & Greenberg, M.T, (1987). The inventory of parent and peer Attachment: Individual differences and their relationship to psychological well-being in adolescence, *Journal of Youth Adolescence*, 16, 427- 457.
- Berzonsky, M.D, (1992). Identity style and coping strategies. *Journal of Personality*, 60, 777- 788.
- Berzonsky, M.D, (2003). Identity style and well-being: Does commitment matter? *International Journal of Theory and Research*, 3(1), 131- 142.
- Berzonsky, M.D, (2003). The structure of Identity: Commentary on Jane Kroger view of Identity status. *Identity: An International Journal of Theory and Research*, 3(3), 231- 245.
- Berzonsky, M.D., & Kuk, L.S , (2000). Identity style, psychosocial maturity, and academic performance. *Personality and Individual Differences*, 39, 1, 235-247.
- Bowlby, J, (1969). *Attachment and Loss*, London: The Hogarth press.
- Collins NR, & Read SJ, (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *J Personal Soc Psychol*, 58, 644-663.
- Goldberg, D.P., & Hillier, V.F, (1979). A scaled version of the General Health Questionnaire, *Psychological Medicine*, 9, 139-145.
- Israel, G.D, (1992). *Determining sample size*. Program Evaluation and Organization Development, IFAS, University of Florida. PEOD-5. November.
- Lieberman, M., Doyle, A. & Markie Wicz, D, (1999). Development pattern in security of Attachment to mother and father in late childhood and early adolescence: Associations with peer relations. *Child Development*, 1, 202- 213.
- Moore, S. & Leung, C, (2002). Young people s romantic attachment styles and their association with well- being. *Journal of Adolescence*, 25(2), 243- 255.

- Stets, J.E. & Burk, P.J. (2000). Identity theory and social identity theory. *Social Psychology Quarterly*, 63(3), 224- 237.
- White, J. M., Wampler, R., & Winn, K. I. (1998). The identity style inventory: A revision with sixth grade reading level (ISI-6G). *Journal of Adolescent Research*, 13, 223-245.
- Wilkinson, R.B. & Walford, W.A. (2001). Attachment and personality in the psychological health and adolescents. *Personality and Individual Differences*, 31(4), 473- 484.